

היום נלמד בעזרת ה':

כתובות דף עב

(בעמ' הקודם)

למדנו במשנתנו - המדיר את אשתו שלא תלך לבית האבל או לבית המשתה יוציא ויתן כתובה מפני שנועל בפניה:

אם הדירה שלא תלך לבית המשתה מובן שהוא 'נועל דלת בפניה', שאינה יכולה ללכת לשמוח ולהפיג צערה, אבל איזה נעילת דלת יש אם מדירה שלא תלך לבית האבל?

תירוץ: אם היא לא תלך לבית האבל הרי שלמחר היא מתה ואין כל בריה סופדה (= מספיד אותה), ויש אומרים שלמחר היא מתה ואין כל בריה סופנה (= קובר אותה), כשכשם שהיא לא גמלה חסד עם אחרים כך לא יגמלו עמה.

דספד יספדוניה: מי שמספיד אחרים שמתו גם אותו יספידו אותו כשימות, כלומר שאדם חי יתן אל ליבו שגם אותו יספידו לאחר מותו, ולכן אל ירע בעיניו לעשות חסד עם המתים.

דקבר יקברוניה: מי שקבר אחרים שמתו גם אותו יקברו אותו כשימות.

דידל ידלוניה: מי שהרים קולו בבכי ובמספד על אחרים שמתו, אחרים ירימו קולם בבכי עליו כשימות.

דלואי יליוניה: מי שליווה את המיטה של המת מבית האבל לקבר, כך ילוו את מיטתו כשימות.

דטען יטענוניה: מי שנשא את מיטתם של אחרים בהלווייתם, ישאו אחרים את מיטתו כשימות.

*

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

משום בני אדם פרוצים שמצויים שם: כלומר שרשאי להדיר אותה מללכת לבית המשתה או האבל אם מצויים שם בני אדם פרוצים. וזה דווקא שהוחזק לנו שיש שם אנשים פרוצים.

ותימא: שתאמר לפלוני מה שבעלה ציווה עליה לומר לו, ומדוע המשנה אומרת שיוציא ויתן כתובה?

תירץ: מדובר שבעלה אמר לה שתאמר לפלוני דברים של גנאי, ויש לה בזיון ללכת לומר לו, ולכן יוציא ויתן כתובה.

*

ותיעביד: מה הבעיה שהיא תמלא ותשפוך לאשפה ומדוע עליו להוציא ולתת כתובה?

שתמלא ונופצת: לאחר התשמיש שרחמה מלא בזרע היא תרוץ כדי שלא יקלט הזרע ולא תתעבר. [יש ראשונים המפרשים שאין לה לעשות כן משום שיש בזה איסור השחתת זרע, ויש המפרשים משום שהיא מעוניינת בילדים].

שמשיאה שם רע בשכנותיה: שהיא קמצנית.

משנה: דת משה: מצוות תורה. **דת יהודית:** הנהגות של נשות ישראל.

גמרא: היכי דמי? איך יתכן שהיא האכילה אותו דבר שאינו מעושר? ממה נפשך: אם הוא יודע שזה לא מעושר הרי הוא לא היה אוכל (ועל עצם הדבר שהיא רצתה להאכיל אותו אינה יוצאת בלא כתובה, כי היא יכולה לטעון עשיתי בצחוק והייתי בסוף מגלה לך שזה לא מעושר -תוס'). ואם הוא לא ידע שזה לא מעושר לפני שהוא אכל, איך נודע לו לאחר שאכל?

פלוני כהן תיקן לי את הכרי: כהן פלוני הפריש לי תרומות ומעשיות מערימת התבואה. והלך הבעל ושאל אותו והתברר שהכל שקר.

הוחזקה נידה בשכנותיה: השכנות ראו אותה לובשת בגדי נידות, אבל היא החליפה בגדים ואמרה לבעלה שהיא טהורה, ולאחר מכן השכנות סיפרו לו שהם ראו אותה בבגדי נידות.

רב יהודה אמר שאישה שלבשה בגדי נידות ולאחר מכן בעלה רוצה לשמש איתה, והתרו בו שני עדים ועבר ושימש, הוא מקבל מלקות. מוכח מכאן שלבישת בגדי נידות היא הוכחה ודאית שהאישה נידה.

(המשך בדף הבא ↓)

פלוני גבל: ה'גבל' עבודתו ללוש את הבצק.

*

יחזור וידירנה: הבעיה באישה שנודרת ואינה מקיימת, שעד שנודע לבעל על הנדר והוא מיפר לה אותו, היא כבר הספיקה לעבור עליו. ולאחר שהוא מיפר לה אותו היא נודרת שוב וחוזר חלילה. ועל כך אמר רבי מאיר שהבעל לא צריך לגרש אותה כי יש לו תקנה: לאסור עליה בנדר דבר כלשהו. כך הבינה הגמרא, ומיד הקשתה במה זה יפתור את הבעיה?

הגמרא מתרצת שהבעל יקניט ויכעיס אותה, ואז היא תדור נדר והוא יפר לה אותו שלא בידיעתה, ומשום כך היא לא תידור שוב כי היא תסבור שהנדר שלה חל. אמנם לפי מחשבתה היא תעבור על הנדר אבל על זה היא לא תענש כי באמת הנדר הופר (- ריטב"א).

אין אדם דר עם נחש בכפיפה (= בתוך סל): כי הוא צריך כל הזמן להיזהר שלא ינשוך אותו. וכך גם לעניננו עדיין האישה יכולה לנדור שלא בידיעתו.

מאן דמתני אהא כל שכן אהך: רבי יהודה שאמר את הפיתרון בהפרשת חלה, כל שכן שהוא יסבור שהפתרון טוב לנדרים, כי נדרים פחות מצויים מחלה שהיא דבר המצוי בכל יום. אבל רבי מאיר שאמר את הפתרון לגבי נדרים, לגבי חלה הוא יסבור שאין פתרון.

*

ראשה פרוע דאורייתא היא: כנלמד מסוטה שהכהן צריך לפרוע את ראשה, מוכח שעד עכשיו היא הלכה עם כיסוי ראש. ואם כן זו דת משה ולא דת יהודית.

דאורייתא קלתה שפיר דמי: מדאורייתא מותר ללכת עם 'קלתה' סל שיש בו חורים שדרכם השיער נראה.

אם כן לא הנחת בת לאברהם אבינו: כלומר לא יתכן שרבי אסי דיבר על חצר הבית ואמר שבחצר מותר ללכת עם קלתה ולא עם שיער פרוע, שהרי דרך הנשים ללכת בחצר עם שיער פרוע ואין בזה 'דת יהודית'.

מחצר לחצר ודרך מבוי: כשהיא עוברת מחצר לחצר דרך מבוי שאן בו הרבה אנשים, מותרת ללכת עם קלתה (כי בזמן הקצר הזה לא יספיקו לראות את שערה דרך הנקבים -רש"י מהדו"ק). אבל בחצר מותרת ללכת פרועת ראש, ואילו ברחוב אסורה ללכת עם קלתה וצריכה כיסוי גמור.

*

בטווה ורד כנגד פניה: היא טווה חוט על הרגל והחוט יורד כנגד פניה של מטה כדי שאנשים יסתכלו באותו מקום. ודבר זה חוסר צניעות.

זימנא חדא: פעם אחת הלכתי אחרי רב עוקבא וראיתי אישה ערביה יושבת וטווה חוט שיורד כנגד פניה, כאשר היא ראתה אותנו היא ניתקה את הפלך (= המקל שעליו נכרך החוט הטווי) זרקה אותו ואמרה לי 'בחור תביא לי את הפלך'. ואמר זה על רב עוקבא דבר גנאי (שאם יהודיה היתה עושה זאת היא היתה עוברת על דת יהודית -רש"י מהדו"ק). הגמרא מבררת איזה חיסרון בדת יהודית אמר רב עוקבא?

*

במקללת יולדיו בפני מולדיו (- ע"פ גירסת הגר"א): 'יולדיו' הם הוריו שהולידו אותו, 'מולדיו' הם הבנים שלו שהוא הוליד. אישה שמקללת את הורי בעלה בפני בניו, הרי זה כאילו היא קיללה את הוריו בפניו של הבעל עצמו. והסימן לכך מהפסוק האומר שאפרים ומנשה שהם נכדים של יעקב יחשבו ליעקב כמו הבנים שלו.

ניכליה אריא לסבא: היא אמרה לבנו 'שיאכל אריה את סבא'.

*

במשמעת קולה על עסקי תשמיש: היא רבה איתו על כך וצועקת בקולי קולות.

במשמשת בחצר זו: והתשמיש כואב לה עד שהיא צועקת ונשמע קולה בחצר אחרת. הגמרא מקשה הרי זהו מום והיה צריך לכתוב זאת במשנה להלן המדברת על מומים? **משנה: על מנת שאין עליה נדרים:** שלא נדרה נדרים, וביאר בגמרא באיזה נדרים מדובר.

כנסה סתם: שלא אמר לה תנאי שעל מנת כן נושא אותה.

כל המומים הפוסלים בכהנים: יש מומים הפוסלים את הכהן מלעבוד בבית המקדש, והם מבוארים במס' בכורות.

גמרא: קושיא: והרי משנה זו כבר מופיעה במס' קידושין, ומדוע שנה אותה רבי (= שסידר את המשניות) פעמיים?

תירוץ: כאן במס' **כתובות** רבי היה צריך להביא את המשנה בגלל הסיפא - שאם כנסה סתם ונמצאו בה מומים תצא ללא **כתובה**, ואגב זה הוא הביא גם את הרישא, ובמס' **קידושין** הוא היה צריך להביא אותה בגלל הרישא - על מנת שאין בה מומים ונמצאו בה מומים אינה **מקודשת**, ואגב זה הוא הביא גם את הסיפא.

א"ר יוחנן... באלו נדרים אמרו? באיזה נדרים המשנה עוסקת? כגון שנדרה שלא תאכל בשר ולא תשתה יין וללא תתקשט, שכל אלו הם נדרי 'עינוי נפש' והיא מתגנה על בעלה.

תניא נמי הכי: וכן למדנו בבבלייתא שמדובר בנדרים שיש בהם עינוי נפש.

אהייא? על מה אמרה הבריייתא שהמשנה עוסקת דווקא בנדרי עינוי נפש, האם על הרישא של המשנה שבעלה נשא אותה על תנאי שאין עליה נדרים, או על הסיפא שנשא אותה סתם?

אילימא ארישא: אם זה הולך על הרישא, הרי שאף אם התברר שנדרה נדרים שאין בהם עינוי נפש אינה מקודשת, שהרי קידש אותה על תנאי שאין עליה נדרים בכלל.

אלא אסיפא: אלא הבריייתא הולכת על הסיפא של המשנה - שנשא אותה סתם ונמצאו עליה נדרים תצא ללא כתובה, ועל זה אומרת הבריייתא שדווקא אם נמצאו בה נדרי עינוי נפש.

רב אשי אמר: באמת הבריייתא הולכת על הרישא של המשנה, ורק אם נמצאו בה נדרי עינוי נפש אינה מקודשת, לפי שרק בנדרי עינוי נפש שדרך בני אדם להקפיד עליהם קפידתו של הבעל חשובה לבטל את הקידושין, אבל בנדרים אחרים שאין דרך בני אדם להקפיד עליהם אין קפידתו חשובה לבטל את הקידושין.